

TALEPAPIR

Miljø- og
Fødevareministeriet

”Det talte ord gælder”

Samrådsspørgsmål M

Forventer ministeren, at regionernes prioriteringer af de kommende års indsats mod jordforurening vil blive retvisende, når helt åbenlyse forureningskilder som giften under Rønland (Cheminova) og fabriksgrunden under det tidligere Grindstedværket ikke er bestemt i hverken art eller omfang?

Samrådsspørgsmål N

Vil ministeren tage nye initiativer inden forhandlingerne om de kommende års budget til oprydning m.v. af jordforureninger og giftdepoter, herunder særligt i forhold til en fuldstændig undersøgelse af kilderne til udsivning til grundvand og vandmiljøet fra de såkaldte generationsforureninger?

Samrådsspørgsmål O

Hvad har regeringen gjort for at sikre, at regionernes prioriteringer af indsatsen mod jordforurening er baseret på naturvidenskab, og ikke på hvad regionerne har af forventninger til regeringens villighed til at finansiere den nødvendige indsats?

TALEPAPIR

Miljø- og
Fødevareministeriet

1. Indledning

Når vi i Danmark arbejder med jordforurening, gælder princippet, **'at forureneren betaler'**. Det kan jeg godt lide. Men jeg kan også godt lide, at vi i de tilfælde, hvor der ikke er en forurener, der kan stilles til ansvar, sætter ind med en systematisk, offentlig indsats. Det gælder ikke mindst for de store og kendte forureningssager, som udvalget har ønsket, vi skal drøfte i dag.

Før sommerferien var jeg på foranledning af Anni Matthiesen på besøg ved Grindsted for, sammen med regionsformand Stephanie Lose, at se og høre nærmere om forureningen dér. Forureningen er i sig selv omfattende og kompleks. Og den er samtidig et illustrativt eksempel på **fortidens synder**, og hvor vigtigt det er, at vi i dag har et velfungerende miljøgodkendelsessystem.

Desværre må man også konstatere, at der kan identificeres et større antal af sådanne fortidens synder. De fem regioner, som er ansvarlig for jordforureningsopgaven, har på nuværende

”Det talte ord gælder”

tidspunkt kortlagt i størrelsesordenen 36.000 jordforureninger, hvoraf ca. halvdelen vurderes at være så problematiske, at de er omfattet af den offentlige indsats.

Jordforureningsopgaven er således stor og langvarig og kræver mange ressourcer. Derfor er det helt centralt, at der foretages en løbende, systematisk og fagligt velfunderet **prioritering** blandt de kortlagte forureninger, som kræver en indsats. Kun på den måde får vi oprenset de rigtige grunde i den rigtige rækkefølge.

Jordforureningsloven har fokus på grundvand, menneskers sundhed og natur. Loven foreskriver, at den offentlige – det vil sige regionernes - indsats skal **fjerne risikoen** fra den enkelte jordforurening, men ikke nødvendigvis fjerne al forurening, hvis restforureningen ikke udgør en trussel mod grundvand, menneskers sundhed eller natur.

”Det talte ord gælder”

Jeg har generelt tillid til, at regionerne løser deres opgave med at kortlægge og prioritere indsatsen blandt jordforureningerne.

2. Retvisende prioritering

Forureningen fra **Grindstedværket** er en kompleks forureningssituation med en lang historik, som Region Syddanmark og tidligere Ribe Amt har fulgt i næsten 30 år.

Grindstedværket har i og ved Grindsted by givet anledning til fire jordforureningsområder: Fabriksgunden, banegravsdepotet, afløbsgrøften og den gamle losseplads. Herudover har Grindstedværket deponeret spildevand i Kærgård Plantage.

Forureningen på fabriksgunden stammer fra tidligere tiders spild af råvarer og kemikalier i forbindelse med produktionen på virksomheden, og den udgøres hovedsagelig af medicinstoffer og klorholdige opløsningsmidler.

”Det talte ord gælder”

Gennem undersøgelser har regionen sikret sig, at forureningsfanerne i grundvandet fra de fire forureninger **ikke påvirker grundvand** i områder med drikkevandsinteresser.

Det betyder imidlertid ikke, at risikoen ved forureningen er håndteret. Forskere fra DTU Miljø har de senere år afdækket, hvordan det kræftfremkaldende stof, vinylklorid, siver ud i Grindsted å. Derfor har Region Syddanmark i 2019 specifikt afsat midler til både at undersøge og begrænse forureningen i åen.

Regionen udførte i 2011 en undersøgelse, som havde til formål at vurdere, om afdampningen fra forureningen i grundvandet kunne udgøre en risiko for indeklimaet i boligerne i Grindsted by. Undersøgelsen viser, at der ikke er risiko for indeklimaet i området mellem fabriksgrunden og Grindsted Å. Regionen har i 2018 valgt at også at påbegynde en afdækning af, om eventuelle kældre kan være påvirket af afdampning og derigennem medvirke til at sprede forurening til boligarealer.

”Det talte ord gælder”

Ved **Cheminova** findes forureningen i tre områder 1) Rønland, som er den nuværende fabriksgrund 2) Den gamle fabriksgrund og 3) ved Høfde 42.

Rønland er et område med fuld produktion og aktivitet. Miljøstyrelsen er miljømyndighed på den nuværende produktion, mens Region Midtjylland har ansvaret for de gamle forureninger.

Der er i 2016 og 2017 udført en undersøgelse af forureningsspredningen fra Rønland i et samarbejde mellem Miljøstyrelsen og Region Midtjylland. Regionen har over for ministeriet oplyst, at projektet viste, at der **ikke er nogen risiko for Limfjorden**.

Region Midtjylland har i 2018 påbegyndt ekstra undersøgelser af **Cheminovas gamle fabriksgrund**. Undersøgelsen har til formål at fastlægge udbredelse af forurening på lokaliteten for at vurdere behovet for en eventuel offentlig indsats på grunden.

”Det talte ord gælder”

For så vidt angår **Høfde 42** fjernede staten i 1971 og 1981 det meste af forureningen, men der blev efterladt en **restforurening** under grundvandsspejlet, hvor det var vanskeligt at grave.

I 2006 foretog Miljøstyrelsen og det daværende Ringkøbing Amt en indkapsling af størstedelen af restforureningen. Oven på depotet er lagt en vandtæt membran, så indkapslingen tåler oversvømmelse. Indkapslingen er vurderet til at have en levetid på mindst 25 år.

Samtidig blev der etableret en omfattende kystbeskyttelse på havsiden af depotet. Både indkapslingen og kystbeskyttelsen er bygget til at kunne modstå meget kraftige storme og højvande.

Det er min opfattelse, at **regionerne udfylder deres opgave** og har sørget for, at der bliver indhentet den fornødne viden til at kunne

”Det talte ord gælder”

foretage den nødvendige prioritering af oprensninger og afværgeforanstaltninger.

For mig er det vigtigt, at der er balance mellem at undersøge og rense forureninger op, så vi får mest mulig miljø for pengene. Det gælder uanset om der er tale om store komplekse forureninger som ved Cheminova og Grindsted, eller mindre forureninger.

3. Forhandlinger med regionerne

I 2013 aftalte Danske Regioner og Miljø- og Fødevarerministeriet, at man i **2019 skal genforhandle finansiering og prioritering af den fremtidige indsats** på jordforureningsområdet. Der spørges til, om jeg – forud for de forestående forhandlinger – vil tage nye initiativer til oprydning og undersøgelse af kilderne til udsivning fra de store forureninger.

Som jeg har kunnet oplyse for Cheminova og Grindsted, så er de store, kendte forureninger løbende blevet undersøgt. Og jeg har tillid til, at

”Det talte ord gælder”

regionerne prioriterer deres ressourcer rigtigt i forhold til, om der er behov for yderligere undersøgelser. Derfor ser jeg **ikke nogen grund** til på nuværende tidspunkt at tage initiativ til yderligere undersøgelser.

Til gengæld er der fra ministeriets side ved at blive lagt sidste hånd på udviklingen af et **nyt IT-værktøj**, kaldet GrundRisk, som vil forbedre de nuværende risikoprincipper, så regionernes arbejde bliver mere fokuseret og ensartet i forhold til **grundvandsindsatsen**.

Derudover er regionerne nu ved at være færdige med deres screening for jordforureninger, som kan true **overfladevand**. Den liste af forureninger vil overgå til yderligere undersøgelser for at finde ud af hvilke, der reelt udgør en trussel og dermed skal indgå i en indsatsprioritering.

”Det talte ord gælder”

4. Regeringens finansieringsvillighed

Regionernes bevilling til håndtering af jordforurening har været relativt stabil, endda med en let stigningstakt, siden dannelsen i 2007. Det er måske i sig selv det vigtigste element med henblik på at sikre langsigtet planlægning og en reel prioritering af jordforureningsindsatsen. Regionernes udgifter på jordforureningsområdet udgjorde 434 mio. kr. i 2017.

Derudover har Miljø- og fødevarerministeriet løbende udstedt **vejledninger på jordforureningsområdet**. Disse har til formål at sikre en ensartet og gennemsigtig behandling af forureningsager.

Siden 1997 har der eksisteret en vejledning, som skitserer de **nødvendige, naturfaglige oplysninger** om geologi, grundvand og forureningsstoffer, som skal tilvejebringes i forbindelse med kortlægning af en forurenede lokalitet.

”Det talte ord gælder”

Vejledningen indeholder fx også oplysninger om de bagvedliggende beregningsformler, der er vigtige for indsatsprioriteringen.

Samtidig har Miljøstyrelsen siden 2013 stillet et **screeningsværktøj** til rådighed for regionernes gennemgang af forureninger, som kan **true overfladevand**.

Dertil kommer **GrundRisk-værktøjet**, som er udviklet i et samarbejde mellem Miljøstyrelsen, regionerne og DTU. Værktøjet trækker bl.a. på naturfaglige **data**, som netop vil give en optimal prioritering af indsatsen mod de forureninger, som truer vores grundvand.

”Det talte ord gælder”